

харчових продуктів транснаціональних торговельних марок (Вімм Білль Данн, Nestle, Kraft Foodz).

Цінність проекту тотального глобалізму передусім у сфері культури повсякдення (культури харчування) досить неоднозначна: з одного боку, це спричиняє створення єдиного культурно-соціального простору, де розчиняються расові, гендерні, національні стереотипи й підвищується міжнаціональна толерантність, а з іншого – зі знищенням таких суперечностей зникає культурно-історичний розвиток і культурно-національна самобутність. Це, зрештою, може призвести до зникнення національної самоідентифікації.

Тому проблему глобалізації в Україні на рівні культури повсякдення й у сфері культури харчування ми визнаємо важливою для подальших досліджень.

Белякова А.
ХДАДМ

НОВІТНІЙ ЖАНР ВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА – ВІДЕОМЕПІНГ

Необхідність збереження та найповнішого вияву нашої спадщини у виховному процесі населення зумовлює потребу виявити особливості збереження й розвитку народної творчості, культури та мистецтва різних часів. Часто-густо сучасне професійне мистецтво ґрунтується на народній творчості, що була та залишається фундаментом і перспективою найрізноманітніших культурних процесів. Нині поширюється використання новітніх технологій, сучасних методів у дизайн-проектванні. Україна тепер може сформувати свій імідж на міжнародній арені, але це повинно відповідати національній ідеї, бо одна з ознак стійкої нації – це гордість за власне минуле, тобто за свою духовність, традиції.

Сьогодні в межах дизайну вирізняється і стрімко розвивається мультимедійний дизайн. Яскравим прикладом цієї галузі є розвиток відеомепінгу (інсталяції). Відеомепінг (англ. video – відео, mapping – відображення, проектування) – це напрямок в аудіовізуальному мистецтві, яке є 3D-проекцією на фізичний об'єкт довкілля з урахуванням його геометрії та

розташування в просторі. Лазерні проектори можуть подавати зображення на будівлі й інші об'єкти, крім неба, хмар тощо. Те, що це феєричне шоу є найпопулярнішим у великих містах Європи, ще раз доводить його унікальність і неповторність. Проекція на будівлю – це чудовий винахід, що поєднав у собі людську фантазію та інноваційні технології. На відміну від використання 3D-технологій у кіно й комп'ютерних іграх, відеомепінг не вимагає додаткових пристроїв для глядачів або встановлення екранів, але потребує перебування глядачів у певній точці простору, тільки тоді проекція буде виглядати об'ємною. Основна тенденція цього напрямку – сучасна відеоінсталяція на фасадах будівель.

Проекційні шоу вже давно популярні за кордоном, але в Україні такі заходи відбуваються рідко. У День незалежності України 24 серпня 2010 р. на будівлі Харківської обласної адміністрації місцеві студенти нашої академії організували світлове шоу, уперше привітавши в такий спосіб мешканців міста з дев'ятнадцятою річницею Незалежності України. Нині є можливість запроваджувати ці технології в місцях, які є центрами культурного життя: театрах, музеях, виставкових залах. По-перше, це приверне увагу до роботи цих установ, а по-друге – заявить про стан сучасного мистецтва, що підвищуватиме естетичний рівень нації.

Відеомепінг як новітній спосіб відеокommунікації не потребує матеріалів, які б впливали на екологічний стан країни, тому в майбутньому цей вид мистецтва може розвиватися як більш ефективний і зручний спосіб масової комунікації, що не порушує екологічний баланс довкілля.

Вінницький В.
НТУ «ХП»

ІСТОРІЯ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРИ КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО

«Квіткою на камені», «перлиною Поділля» називають Кам'янець-Подільський, місто на Хмельниччині, яке виникло у другій половині XII ст., значний культурний осередок області та країни із численними музеями, закладами культури й екскурсійними об'єктами, різноманітними культурними й фестивальними заходами. Населений пункт називають «мі-

стом семи культур» (навіть нині проводять однойменне культурне свято) – за кількістю національностей, що в ньому жили й робили внесок у його розвиток. У різні часи на території Кам'янця-Подільського мешкали українці, поляки, євреї, литовці, турки, татари, вірмени, і кожна нація залишила свою пам'ятку в неповторному місті.

Башта Стефана Баторія охороняла північну частину півострова, на якому розташоване «Старе місто» Кам'янець-Подільського. Башта виконувала роль надбрамної та одночасно могла обстрілювати весь простір північної частини міста. Така споруда з'явилася в 1564–1565 рр. на місці стародавніх міських воріт XIII ст., її звели під керівництвом начальника Кам'янецької фортифікації Матвія Галичанина. 1585 року з боку міста до башти приєднали прямокутну прибудову. Ці роботи здійснив інший начальник – Микола Бжезський за участю Камерін Рудольфіно – придворного архітектора польського короля Стефана Баторія, на честь якого й названо башту.

Ратуша в центрі старої частини Кам'янця-Подільського – колишня будівля міського магістрату, архітектурний пам'ятник стилів ренесансу й бароко XIV–XIX ст. Її споруджено в 30–40-і роки XVI ст., а 1754 року перебудовано. До неї приєднано прямокутну вежу, де було встановлено два дзвони (1756) і механічний годинник (1884), що функціонують сьогодні. Під ратушею – підземелля, пов'язані з Домініканським і Францисканським костелами. У будівлі з 1540-х рр. по 1870 р. перебувало міське самоврядування Кам'янця-Подільського – магістрат.

Домініканський монастир Св. Миколая, розташований у найвищій точці Старого міста, вважають одним із найдавніших і найгарніших храмів Кам'янця-Подільського. Уперше монастир домініканців у Кам'янці-Подільському згадується 1372 р. Дерев'яний костюл 1420 р. згорів дотла. Нове життя монастирю в XVI ст. дав рід Потоцьких, які опікувалися домініканцями. За часів турецького панування костюл перебували під мечетью на честь улюбленої дружини султана Хасекі – Рабії Гюль-Нуш, і в ньому донині зберігся білокам'яний мусульманський амвон. Повну реставрацію костелу Св. Миколая здійснено 1754 р. на кошти М. Ф. Потоцького. На фасаді є герб «Пилява» роду Потоцьких і скульптура «Пес із факелом» (домініканці називали себе «пси Господні»). Зліва

до костелу прибудовано двоповерхову споруду, у якій жив Потоцький. У наш час триває реставрація.

Кам'янець-Подільський кафедральний собор Святих апостолів Петра і Павла (Петропавлівський собор) – кафедральний собор католицької єпархії латинського обряду, пам'ятник історії культури та архітектури, що має величезне історико-культурне значення. Архітектурний ансамбль складається з Петропавлівського кафедрального собору, дзвіниці, тріумфальних воріт і турецького мінарету, має риси ренесансу, бароко й неоготики. З описів костелу відомо, що він збудований 1375 р. із дерева за часів першого кам'янецького єпископа – домініканця Вільгельма, а споруда з каменю існує нібито за рішенням єпископа Якова Бучацького (1502–1517). У період турецького правління (1672–1699) костел став головною мусульманською мечеттю Кам'янця-Подільського. До нього прилаштували мінарет (висота 36,5 м) зі 145 кам'яними сходишками. Після повернення поляків на мінареті встановлено статую Богородиці (1756) висотою 3,5 м. Богородиця стоїть на земній кулі та півмісяці, благословляючи місто і край. Навколо її голови ореол із 12 зірок, які немов освітлюють шлях мешканців цього прекрасного міста.

Вороніна О., Голоднова Д.
НТУ «ХП»

НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ ТА РЕЛІГІЙНІСТЬ ЯК ОСНОВА ДУХОВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Актуальність дослідження засад української духовності зумовлено нині потребою формування сталої національної свідомості, осягнення української національної ідентичності, подолання кризи культури, моралі, світоглядних орієнтирів. Розуміння унікальності української народності, дослідження історії та культури, встановлення спадкоємності між минулими поколіннями та сьогоденням – шлях до самозбереження української нації.

Основною причиною негативних явищ у суспільстві є той факт, що суспільна мораль недостатньо розвинута, оскільки базується на радянських тоталітарних цінностях, які вже відійшли в минуле. Тому саме за ни-

нішніх умов є важливим становлення нової системи морально-духовних цінностей, нового світогляду, який ґрунтувався б на культурно-духовних традиціях нашого народу. Духовні, моральні, релігійні цінності – основа суспільства, його живе коріння.

У духовній культурі українського народу провідне місце належить обрядам, звичаям, народній творчості, мистецтву, які своїм корінням сягають у давні часи родоплемінних відносин. Так, основним змістом аграрно-календарних обрядів є поклоніння Землі, Сонцю, силам природи. Вони передавали нащадкам знання, навички і традиції сільськогосподарського виробництва. Роль релігії в житті людей дуже велика. Східні слов'яни були язичниками. Із давніх часів збереглися такі обряди, як свята весни, надії на успішний збір урожаю, осінні свята тощо. З утворенням Київської Русі слов'янські народності християнізуються. Світосприйняття, духовні засади слов'ян з того часу істотно змінюються, з'являються нові ідеали та ціннісні орієнтири, створені обрядові традиції, притаманні саме українцям. Християнська віра стала джерелом освіти, культурного розвитку, мистецьких пошуків для українського народу. Важливими християнськими цінностями є смирення, терпіння, справедливість, повага до навколишнього Всесвіту й Любов. Любов до Бога є головною християнською заповіддю, виконуючи яку життя людини наповнюється сенсом: любов до Творця означає любов до ближнього, до всіх людей. Справедливість означає рівність усіх людей перед Богом, розуміння своєї відповідальності перед суспільством, визнання права кожного на творчість, самореалізацію, буття.

Отже, загальні релігійно-духовні цінності покладено в основу існування українського суспільства, вони збігаються із загальнолюдськими цінностями. Ці питання є актуальними сьогодні за умов утвердження української держави й українського народу як такого, що історично толерантний, творчий, відкритий світові. І від того, чи будемо ми сьогодні прислухатися до відголосся нашого минулого, чи будемо продовжувати духовні традиції та продукувати на їх основі нові, буде залежати ставлення до нас країн – членів світової спільноти. Недаремно ж відомий французький письменник Поль Валері писав: «У майбутнє ми входимо, озираячись у минуле».